

Конспект лекцій з дисципліни

Лекція № 1

Тема: Специфіка українського літературного процесу початку ХХІ ст.

1. Основні умови і тенденції розвитку літератури початку ХХІ. Літературні конкурси та фестивалі як складова формування літературних смаків читачів.
2. Література за межами книги. Комп'ютеризація літературного процесу в контексті культури постмодернізму. Гіпертекст, феномен мережевої літератури. Аудіокниги. Літературознавчі дискусії в мережі Інтернет. Слем як літературне явище.
3. Українські літоб'єднання, літпроекти поч. ХХІ ст.

Література:

1. Герасимчук Н. Мережева література: нова форма чи зміст? / Герасименко Ніна // Слово і час. — 2010. — № 10. — С. 64–71.
2. Гундорова Т. Кітч і література. Травестії / Тамара Гундорова. — К. : Факт, 2008. — 284 с.
3. Завадський Ю. Р. Типологія і поетика мережевої літератури і сучасне західне мистецтво : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 «Теорія літератури» / Ю. Р. Завадський. — Тернопіль, 2006. — 21 с. — URL до автореф. : <http://www.nbu.gov.ua/ard/2006/06zyrszl.zip>
4. Захарченко А. Мережева література : досвід мімікрії / Артем Захарченко // ЛітАкцент. — 2009. — URL : <http://litakcent.com/2009/03/20/merezheva-literatura-dosvid-mimikriji.html>
5. Карымова М. Г. Гіпертекст и сетелитература в контексте культуры постмодернизма [Электронный ресурс] / М. Г. Карымова. // Постмодернизм : proetcontra : Материалы Международной конференции «Постмодернизм и судьбы художественной словесности на рубеже тысячелетий» / под ред Н. П. Дворцовой. — Тюмень : Изд-во «Вектор-Бук», 2002. — С. 63–68. — Режим доступа : www.tmnlib.ru/DbFileHandler.axd?706
6. Кіяновська М. Антологія як свідчення екзистенційної самотності літератури / М. Кіяновська. // Альманах «ЛітАкцент». — К. : Темпора, 2009. — С. 153—158.
7. Костюк В. Модерн як поле експерименту / Василь Костюк, Вадим Денисенко. — К., 2002. — 176 с.
8. Кремень Т. Концептуальні особливості сучасної лірики (на матеріалі творчості миколаївський поетів) / Кремень Т. Д., Дробот Н. Ю. — URL :
9. Неборак В. Літературознавство й кітч / Віктор Неборак. // Альманах «ЛітАкцент». — К. : Темпора, 2009. — С. 52—58.
10. Таранова А. Стратегії сприйняття масової літератури в сучасному літературознавстві / Анна Таранова. // Вісник Львівського університету. Серія філол. — 2008. — Вип. 4. — Ч. 2. — С. 47—55.
11. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період. — К. : ВЦ «Академія», 2008. — 248 с.
12. Харчук Р. Чи визволяє масова культура? / Роксана Харчук. // Альманах «ЛітАкцент». — К. : Темпора, 2009. — С. 46—47.

Початок оновлення літератури (кінець 1980-х рр.). Зникнення «соцреалізму», літературоцентризму, зміна одноголосся на багатоголосся. Перехід української літератури з антиколоніального дискурсу до постколоніального (з 1991 р.). Постмодерна спрямованість художніх творів. Специфіка складових української літератури постмодерної епохи, а саме: неонародництва, неомодернізму, постмодернізму, феміністичної літератури і неоавангарду (за стильовою класифікацією Т.Гундорової). Порушення меж між високим мистецтвом та низьким. Розвиток масових жанрів в українській літературі.

Існування вітчизняної літератури в умовах ринкової економіки. Літературні акції як спроба донести новинки книжкової продукції до читача. Щорічні форуми видавців, книжкові ярмарки, прес-конференції, фестивалі. Активізація діяльності українських видавництв («Смолоскип», «Факт», «Фоліо», «Грані-Т», «Кальварія» і под.). Визначення якості

книжкової продукції за рахунок системи різноманітних рейтингів та конкурсів: всеукраїнський конкурс «Коронація слова», конкурс дитячої книжки «Золотий лелека», конкурс гостросюжетного роману «Золотий Бабай» і под. Літературні інтернет-конкурси («Поетичні майстерні» і под.)

В Україні існує система премій для визначення найбільш талановитих авторів як молодих, так і досвідчених, зокрема «Гранослов», іменні премії Лесі Українки, Євгена Маланюка, Володимира Сосюри, Олександра Олеся. Найавторитетніша літературна премія – імені Тарас Шевченка (з 1961 р.).

Основні умови творення сучасної української літератури:

- перехід до постколоніального дискурсу;
- розвиток книжкової індустрії в умовах ринкової економіки;
- відкритість художньої літератури до західних літературних тенденцій;
- наближення літератури до реципієнта, за рахунок проведення конкурсів, фестивалів, літературних зустрічей;
- швидкі темпи розвитку науково-технічного прогресу (літературні журнали, бібліотеки, конкурси, форуми в мережі Інтернет)

Література поза межами книги (слем, аудіокниги). Слем – читання віршів, в якому є важливою насамперед форма виконання, а зміст займає другорядне місце. Слем-турніри як спроба популяризації сучасної поезії. Епатажність слем-турнірів: «Взуй їх всіх! Поезія, що вийшла за рамки поезії» (м.Львів), Махновський слем (м.Гуляйполе), «Данецькій слем 2.0.» (м.Донецьк) і под.

Комп'ютеризація літературного процесу в контексті культури постмодернізму. Поняття гіпертексту. Література в мережі. Мережева література та її підвиди (гіпертекстова, мультимедійна). Відеопоезія, або мережева зорова поезія.

Журнали в мережі Інтернет, що знайомлять із подіями сучасного літературного життя в Україні та світі («І» – незалежний культурологічний часопис; «Захід-Схід» – мистецько-літературний часопис; «Потяг 76» – часопис – присвячений новій та найновішій літературі країн Центрально-Східної Європи; і под.)

Діяльність українських літературних угруповань поч. ХХІ століття. Локальні та загальноукраїнські літературні угруповання. Мистецьке об'єднання «ОстаNNя Барикада». «Західний фронт молоді поезії» – угруповання молодих митців з різних областей України. Всеукраїнський літературний проект «Без фільтру». Мистецька гільдія «Неабищо» – житомирське літературне угруповання, «Крейда» – рівненське літературне угруповання, ЗВІРШІ – тернопільське літературне угруповання, запорізький літературний клуб «99» та ін. Сучасні літературні угруповання на Миколаївщині – «Дев'ятий сфінкс», «Літера «Н».

Лекція № 2

Тема: Масова література

1. Поняття «масова література»
2. Масова література в Україні «Коронація слова»
3. Популярна белетристика як жанрова проза.

Література:

1. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми колоніальної травми / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
2. Гундорова Т. Український літературний постмодерн : післячорнобильська бібліотека / Гундорова Т. – К. : Критика, 2005. – 264 с.
3. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с.
4. Романенко О. Семіосфера української літератури / О.Романенко. – К. : Приватний видавець Якубець А.В., 2014. – 364 с.
5. Сучасна українська белетристика : координати « Коронації слова» / за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с.

6. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс – гендер – жанр/ С. Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН – XXI, 2011. – 432 с.

Поза сумнівом, літературний процес ХХ – початку ХХІ століть годі уявити без масової літератури. Вона є найбільш поширеною, розповсюдженою, читаною й популярною у світі. Проте її твори найчастіше отримують негативну оцінку як низькоякісні, маргінальні. Високочолі критики презирливо іменують їх тривіальними, банальними, дешевими, бульварними, а також «кітчем», «трешем» (сміттям), «макулатурою», «мотлохом», словесним «фаст-фудом» або «жуйкою». Тривалий час філологія погордливо оминала цей тип письменства. Історія мистецтва слова розумілася як історія Серйозної, Високої, Елітарної, Класичної літератури. Унаслідок цього сформувалася модель літературної історії, яку Юрій Тинянов образно назвав «історією генералів», тобто винятково творів з високої полиці, а Лев Гудков іронічно окреслив як «зведення всієї біології до метеликів».

Для розрізнення масової та елітарної літератури є важливими поняття «горизонту сподівань» та «естетична цінність», що застосовували у своїй практиці представники рецептивної естетики та формальної школи в західному літературознавстві. Так, Ганс Яусс естетичну цінність твору визначає як відстань від горизонту сподівань читача до конкретного твору мистецтва. До масової літератури, за визначенням Г.Яусса, належать твори, які повністю збігаються із горизонтом сподівань читача, тобто естетична цінність у творах відсутня. Якщо ж твори відрізняються від горизонту сподівань читача в конкретну епоху, то вони мають високу естетичну цінність і згодом входять до скарбниці світової літератури (переважно твори модерні та авангардні).

Із 1970-х років, як підкреслює А. Таранова, спостерігається взаємопроникнення високої та масової літератур, що стає типовою ознакою постмодерної ситуації. Масова література поступово починає визнаватися особливим типом літератури з власними правилами, власними естетичними законами, багатством жанрів. Як бачимо, масова література вже не постає як знижена, а як самостійне соціально-культурне утворення.

Отже, масова література - це широко тиражований, адаптований для розуміння пересічним читачем масив творів, в яких емоційний зміст (розважальний, дидактичний) домінує над естетичним та пізнавальним, реалізуються колективні бажання та фантазії читацької більшості. Твори такого ґатунку тісно пов'язані з соціальним контекстом, їх не можна вивчати ізольовано від контексту. Таким творам властива фабульна напруга, яка має тримати читача від початку і до кінця, цікава інтрига, легкість оповіді, невимушена ефектність фрази, емоційний надмір (коли йдеться про мелодраму), гостре протиставлення добра і зла, переважно хепендівський фінал, оптимістична настанова.

Становище української – колоніальної – культури в Російській імперії було специфічним. Проблеми масової / популярної літератури впродовж ХІХ століття дискутувалися в контексті питань про шляхи розвитку національної культури, про її місію, про особливого творця та реципієнта. Народницьку концепцію популярної літератури в 1860-х роках обґрунтував Пантелеймон Куліш: вона мусила стати «простонародною», тобто українські письменники мали ототожнювати себе з «великою збірною особою простолюдина».

Дилема масової / елітарної літератури в українському контексті накладалася на протистояння «народників» і «модерністів». В українському варіанті концепція масової літератури набула особливого виміру – як літератури популярної, що становила народницький варіант масової. Висока ж культура була ототожнена із «майбутньою модерною нацією»

Істотними факторами становлення масового суспільства і масової культури в СРСР стали індустріалізація, розвиток технологій, конвеєрного ви-робництва. Заразом у країні поширилися соціальні технології управління масами, запотребуваним став тип людини «масовика», «орговика». У державі «...встановилася амбівалентна система понять. Були легалізовані терміни «масова пісня», «масова естрада», «радянські масові свята», але термін

«масова культура», як узагальнююча категорія, використовувався лише в негативному сенсі і застосовувався до «капіталістичного» суспільства».

Масова література в 1990-х – 2000-х роках. 1990-ті роки на пострадянському просторі стали переломною епохою, часом суспільної кризи, якої зазнала й культура. Економічні катаклізми, перехід до вільного ринку й капіталістичного способу виробництва докорінно трансформували спосіб існування літератури й окремого письменника.

Велику роль у розвитку українського розважального письменства відіграли літературні конкурси «Коронація слова» і «Золотий Бабай». «Коронація слова» – це проект «Крафт Фудз Україна», заснований підприємцями Юрієм і Тетяною Логушами. Проголошена мета – підтримка новітньої української культури: «Література, кіно і театр – обрані не випадково, адже саме ці жанри є стратегічними жанрами культури, які формують і визначають зрілість нації. Метою організації й завданнями конкурсу є пошук нових імен, видання найкращих романів книжками, стимулювання й підтримка сучасного літературного процесу кіно й театру, і як наслідок – наповнення українського ринку повнокривою конкурентоспроможною літературою, а кіно й театру – якісними українськими фільмами й п'єсами». У програмових гаслах конкурсу прочитується літературоцентричний національний дискурс, який оперує поняттями «якісна», «конкурентоспроможна», «повнокровна» література, «гостросюжетна, цікава, захоплююча».

Лекція № 3

Тема: Розвиток жанрів масової літератури в Україні

7. Українська мелодрама.
8. Український детектив на кримінальний роман.
9. Українське фентезі.
10. Історичний роман на сучасному етапі як жанр масової літератури:

Література:

1. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми колоніальної травми / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
2. Гундорова Т. Український літературний постмодерн : післячорнобильська бібліотека / Гундорова Т. – К. : Критика, 2005. – 264 с.
3. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с.
4. Романенко О. Семіосфера української літератури / О.Романенко. – К. : Приватний видавець Якубець А.В., 2014. – 364 с.
5. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова» / за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с.
6. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс – гендер – жанр/ С. Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН – XXI, 2011. – 432 с.

Детектив та кримінальний роман в сучасній українській масовій літературі. Л.Кононович – «батько українського кримінального роману». Серія кримінальних романів «Гартар». Гіперболізований образ крутого українського хлопця як пародія на всесвітній синдром «бондіани» у форматі культу сили. Коміксоване відтворення української дійсності 1990-х рр. в романі «Я, зомбі». Здобутки А.Кокотюхи в царині українського детективу. Романи «Нейтральна територія», «Темна вода» як типові зразки масової літератури. Романи «Елементал», «Кров кажана», «Ключ» В. Шкляра – детективи на межі масової та високої літератур.

«Жіночий детектив» в творчості Ірен Роздобудько та Євгенії Кононенко. Поєднання в романі «Імітація» Є.Кононенко елементів детективу, соціально-психологічного роману та гендерного есею.

Українська містика та роман жахів. Творчість Д.Білого (роман «Басаврюк- XX»), подружжя Шевченків («Бранці мороку», «Аутсайтери»), братів Капранових («Приворотне

зілля», «Кобзар – 2000»). Горизонти українського фентезі (Марина та Сергій Д'яченки, Володимир Аренев, Генрі Лайон Олді). Українські мелодрами Люко Дашвар («Село не люди», «Молоко з кров'ю», «Мати все», «Рай.Центр»).

Лекція № 4

Тема: **Альтернатива як спосіб самовираження молодих українських прозаїків**

1. Концептуальні парадигми покоління поч. ХХІ ст.
2. Сергій Жадан – лідер покоління к.ХХ – поч. ХХІ ст.
3. «Стьоб» у текстах Ірени Карпи.
4. Субкультура як тема творів Світлани Поваляєвої
5. Поколіннева альтернатива Любка Дереша.
6. Синтез романтичного фентезі, сюрреалізму, пародії в творчості Тані Малярчук.

Література:

1. Бондар-Терещенко І. Нова проза між М&Ж / Ігор Бондар-Терещенко // Бондар-Терещенко І. Текст 90-х: герої та персонажі. — Тернопіль : Джура, 2003. — С. 204—207.
2. Голобородько Я. Літературний екстрим: Карпа, Пиркало / Ярослав Голобородько // газ. Українська мова та література. — 2009. — № 17—19 (травень). — С. 61—63.
3. Голобородько Я. Таня Малярчук – місіонерка візій / Я. Голобородько // Слово і час. — 2010. — № 10. — С. 83—89.
4. Жадан С. Пальці двох рук / Сергій Жадан // Декамерон. 10 українських прозаїків останніх десяти років / уклад. та післям. С.Жадана. — Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2010. — С. 312—317.
5. Кушнерюк Ю. Р. Концепція радянської ментальності в українській молодіжній прозі початку ХХІ століття / Ю. Р. Кушнерюк // Вісник Запорізького національного університету. — 2008. — № 2. — С. 138—141.
6. Стусенко О. Любка Дереш: історія хвороби / Олександр Стусенко // Альманах «Літакцент». — К. : Темпора, 2008. — Вип. 1 — С. 74—81.
7. Поліщук Л. Як стати святим (святою). Практичні поради у вигляді художнього тексту // Лариса Поліщук // Україна. — 2007. — № 10. — С. 79—80.
8. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період / Р.Харчук. — К. : Академія, 2008. — 248 с.

Концептуальні світоглядні парадигми молодих письменників поч. ХХІ ст. «Молодіжна проза». «Підлітково-дитяча літературна альтернатива». Двотисячники.

Творчість молодих прозаїків об'єднує спільний духовний стрес; переосмислення соціокультурної ситуації 1980-90-х рр.; належність до постколоніальної культури; ненав'язливе заперечення традицій; «вишукана «маргінальність»; створення власних філософських, естетичних цінностей; відторгнення дійсності за рахунок використання іронії, «стьобу», сленгу, обценної лексики.

Творчість С.Жадана як поета та прозаїка. Відгомін футуризму М.Семенка в текстах С.Жадана. Зв'язок з традицією американського покоління бітників періоду 1960-х рр. Використання прийомів авангарду (екзотизм, епатаж), постмодерні ремінісценції, колажність, інтертекстуальність, іронія; ґрунтовна розробка урбаністики. Проблеми молодої людини 1990-х рр. в автобіографічному романі «Депеш мод». «Советська» ментальність незалежної України в романі «Ворошиловград» С.Жадана.

Щоденникове письмо Ірени Карпи. Неприхована агресія та відверте осміювання культурної дійсності 1980-1990-х рр. в тексті «50 хвилин трави».

Субкультура як тема творів Світлани Поваляєвої. Романтика смерті в творі «Екстугмація міста».

Молодіжна трилогія Любка Дереша («Культ», «Поклоніння ящірці», «Намір!»). Створення автором найповнішого в українській літературі образу нового покоління.

Синтез романтичного фентезі, сюрреалістичних і реалістичних елементів, пародії в творчості Тані Малярчук. Книга страхів «Згори вниз» як спроба осмислити власне призначення молодою людиною поч. ХХІ ст.

Лекція № 5

Тема: Художні виміри сучасної поезії

1. Філологічні ігри І.Бондаря-Терещенка
2. Метаіронічні візії Сергія Жадана. Урбанізм поетичного світу автора.
3. Двотисячники. «Лірична» проза буття в поезіях Дмитра Лазуткіна.
4. Відеопоезія (Олег Коцарев, Катерина Бабкіна, Богдан Горобчук).

Література:

1. Баран Є.: (Бондар-Терещенко І.) / Є. Баран // Березіль. — 2002. — № 1—2. — С. 182—184. — URL : http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=ІБТ: ідеологічне резюме
2. Біла А. Від ломки до ломки : лірика Сергія Жадана / А.Біла // Слово і час. — 2002. — № 1. — С. 35—48.
3. Коцарев О. Енергетичний напій Lazootkin : Рец.: Лазуткін Д. Солодощі для плазунів / Олег Коцарев // Березіль. — 2006. — № 1. — С. 169—171. URL : http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
4. Неборак В. У десятку! / Віктор Неборак // Метаморфози. 10 український поетів останніх 10 років / укл. С.Жадан ; післям. В.Неборака. — Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2011. — С. 265—269.
5. Савка М. http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Алогізми і парадокси чи шлях чіткої логіки (Збірка поезій М.Кіяновської «Інкарнація») / Савка М. // Молода нація : альманах. — 1998. — № 9'98. — С. 144—147.
6. Семків Р. Великі сподівання / Ростислав Семків // Дві тонни : антологія поезії двотисячників / упоряд. Б.-О.Горобчук, О.Романенко. — К. : Маузер, 2007. — С. 299—301.

Різномасштабність сучасної української лірики. Інтелектуальний дискурс в поетичних збірках І.-Б.Терещенка: «Лірень» (1987), «Ulaskava» (1994), «Фібруарій» (1999), «Постебня» (2001), «Коза-Дерида» (2002), «Сорока-бароко» (2005), «Автогеографія» (2006). Гра смислами, іронічне обігрування українського минулого як імперського, так і радянського та пострадянського, постмодерного. Насичення поезій мікро- та макроцитатами. Інтелектуальна гра з читачем. Специфічна мова віршів – суміш правопису чинного, правопису 1928 року, русизмів, галицизмів.

Метаіронічні візії в поетичних збірках Сергія Жадана «Рожевий дегенерат» (1993), «Неп», «Генерал Юда» (1994), «Цитатник» (1995), «Пепсі» (1998), «Балади про війну і відбудову» (2001), «Марадона» (2007), «Ефіопія» (2009). Автобіографічність, урбанізація, авангардизм та постмодернізм у художньому світі поезій Сергія Жадана. Створюючи власне естетичне поле, Жадан спромігся поєднати українську поетичну традицію (зокрема футуристичну, семенківську) із коннотаціями текстової складової панк- і рок-субкультур. Естетичний «міф Харкова» в поезіях Сергія Жадана.

Пошуки гармонії в ліриці Маріанни Кіяновської («Інкарнація», «Вінки сонетів», «Міфотворення», «Кохання і війна» (у співавторстві з Мар'яною Савкою), «Книга Адама», «Звичайна мова», «Дещо щоденне»).Філософські одкровення Мар'яни Савки («Малюнки на камені», «Тінь риби»).

Поетичне покоління «двотисячників» (Дмитро Лазуткін, Галина Ткачук, Сашко Ушкалов, Ілля стронговський, Катерина Бабкіна, Олег Коцарев, Павло Коробчук, Богдан-Олег Горобчук і под.). Антологія поезії «двотисячників» «Дві тонни». Зміни в поезії лірики (тематика, жанр, мова).

Поетичні збірки Дмитра Лазуткіна «Дахи» (2003), «Солодощі для плазунів» (2004), «Паприка грез» (Москва, 2006), «набиті травою священні корови» (2006), «Бензин» (2008). Розмовно-декларативна манера поета.

Відеопоезія як синтез мистецтв. Розвиток відеопоезії в Україні після тринадцятого Форуму видавців у Львові (2006). Участь українських поетів у фестивалях відеопоезії «ЗРЯ» (Росія), «Zebra» (Німеччина). Олег Коцарев, Катерина Бабкіна, Богдан Горобчук – творці української відеопоезії.

Лекція № 6

Тема: **Новітні дифузії української драми на зламі ХХ-ХХІ ст.**

План

1. Стан драматургії на сьогоднішньому етапі. Діяльність організацій драматургів.
2. Багатовекторність пошуків «літератури для театру». Основні тенденції розвитку драматургії. Новаторський характер драматичних постановок, націленість на пошук нових форм і засобів.
3. Монодрама Ярослава Стельмаха як синдром екзистенціалістського світосприймання.
4. Драматургічна лабораторія Олександра Ірванця
5. Філософські пошуки Неда Нежданої.

Література:

1. Бібліотека сайту центру Леся Курбаса . — URL : <http://www.kurbas.org.ua>
2. Бондар Л.О. Творчість Ярослава Стельмаха в контексті «нової хвилі» української драматургії 80-х років ХХ століття : автореф. дис на здобуття наук ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література» / Л.О.Бондар. — Херсон, 2007. — 20 с.
3. Голобородько Я. Прозора непроза Олександра Ірванця / Ярослав Голобородько // Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблїшмент. — К. : Факт, 2006. — С.93—101.
4. Даниленко В. Театр у шухляді / Володимир Даниленко // Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес. — К. : Академвидав, 2008. — С. 317—323.
5. Семенюта А. Чи є у нас драматургія ? [Про збірку українського письменника Валерія Герасимчука «П'єси про великих»] / А.Семенюта // Київ. — 2004. — № 3. — С. 162—164.
6. Скибицька Ю. Сучасна українська драма: мотиви та поетика / Юлія Скибицька // Укр. л-ра в загальноосвітній шк. — 2006. — № 1. — С. 8—15.
7. Шаповал М. Новітня конфігурація української драми : путівник ілюзорного світу / Мар'яна Шаповал // Страйк ілюзій. Антологія сучасної української драматургії. — К. : Основи, 2004. — С. 9—15.
8. Шаповал М. Полістильова гама сучасної «молодої» драми / Мар'яна Шаповал // Філологічні семінари. Література як стиль і спогад. — К. : КНУ, 2003. — Вип. 6. — С. 122—128.
9. Шаповал М. Час без героя / Мар'яна Шаповал // Українська мова та література. — 2004. — Ч. 39. — С. 29—32.

Специфіка творчості драматурга, орієнтація та глядацьку аудиторію, можливість театральної постановки. Зміна якості драми відповідно до потреб доби. Відхід від ідеологічного впливу на людину через театральну політику. Розвиток драматургії і театру в сучасних умовах.

Популяризація сучасних авторів Гільдією українських драматургів (очолює Ярослав Верещак), Конфедерацією українських драматургів (очолює Неда Неждана (Надія

Мірошниченко), Державним центром театрального мистецтва імені Леся Курбаса. Ініціатива організацій в провадженні проектів, що намагаються залучити молодих драматургів до активної творчості.

Збірка «Наша драма» (2001-2002). Збірник «Сучасна українська драма». Антології молоді української драматургії: «У чеканні театру» (1998), «У пошуку театру» (2003), «Страйк ілюзій» (2004).

Проведення мистецьких акцій з метою виявлення молодих талановитих драматургів (проект «Нова драма» (2001-2002), фестиваль сучасної драматургії «Драма.UA» і под.)

Стильове розмаїття пошуків у царині сучасної драматургії (Сергій Щученко, Наталя Ворожбит, Максим Куробкін, Неда Неждана, Олександр Ірванець, Олександра Погребінська, Катерина Демчук, Тетяна Іщенко, Олег Миколайчук-Низовець). Традиційна реалістична драма (О.Погребінська, І.Бондар-Терещенко). Біографічний напрямок в драматургії («П'єси про великих» В.Герасимчук). П'єси неоміфологічного спрямування: казки, міфи, фентезі (В.Сердюк «Сестра милосердя»). Експериментальний напрям сучасної драматургії – неможливість перекладу, складність постановки, герметичність.

Філософські пошуки у п'єсах Неди Нежданої («Той, хто відчиняє двері», «Самогубство самотності»). Драматургічна лабораторія Олександра Ірванця («Прямий ефір»). Драма-антиутопія в творчості О.Ірванця («Маленька п'єса про зради для однієї актриси»).

